

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως: 301/2014
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΤΜΗΜΑ Δ΄

Συνεδρίαση της 1^{ης} Οκτωβρίου 2014

Σύνθεση:

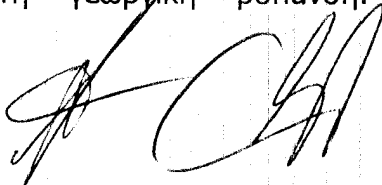
- Πρόεδρος :** Χρυσάφουλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.
- Νομικοί
Σύμβουλοι:** Στέφανος Δέτσης, Βασιλική Δούσκα, Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Νίκη Μαριόλη, Δήμητρα Κεφάλα, και Παναγιώτης Παππάς
- Εισηγήτρια :** Ελένη Λευθεριώτου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη άνευ ψήφου)
- Αριθμός
Ερωτήματος:** 175/26952/26-2-2014 της Γενικής Δ/σης Διοικητικής Υποστήριξης - Δ/ση Εποπτευομένων Γεωργικών Οργανισμών και Ιδρυμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – Τμήμα Β΄.
- Ερώτημα:** Ερωτάται : **α)** εάν είναι νόμιμη σήμερα η πληρωμή έτους εφαρμογής 2004 σε δικαιούχο του Μέτρου 2.1.4. «Γεωργοπεριβαλλοντικές Ενισχύσεις» της Δράσης «Μακροχρόνια Παύση Εκμετάλλευσης Γεωργικών Γαιών – Μέτρο Β΄», **β)** εάν είναι νόμιμη η τροποποίηση της συμβάσεως του λόγω μειώσεως του μεγέθους των ενταχθεισών στο πρόγραμμα εκτάσεων κατόπιν ελέγχων,

χωρίς την επιβολή κυρώσεων και γ) σε περίπτωση επιβολής κυρώσεων, ποιο είναι το εφαρμοστέο νομοθετικό καθεστώς, δεδομένου ότι προβλέπονται διαφορετικές κυρώσεις διαδοχικά, από τον χρόνο διαπράξεώς της διαπιστωθείσης παρατυπίας έως το χρόνο επιβολής τους.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ομόφωνα ως ακολούθως :

A. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Με το υπ' αριθ. πρωτ. 175/26952/26-2-2014 έγγραφο ερώτημα της Γενικής Δ/σης Διοικητικής Υποστήριξης - Δ/ση Εποπτευομένων Γεωργικών Οργανισμών και Ιδρυμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ετέθησαν υπόψη μας τα ακόλουθα :
2. Πρόκειται για την πληρωμή έτους 2004 του δικαιούχου Κ.Δ. του Μέτρου 2.1.4. «Γεωργοπεριβαλλοντικές Ενισχύσεις» της Δράσης «Μακροχρόνια Παύση Εκμετάλλευσης Γεωργικών Γαιών – Μέτρο Β'». Στο έγγραφο του ερωτήματος εκτίθενται τα εξής :
3. Το 1996, εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την υπ' αριθ. 1144/19-7-1996 απόφασή της, το αγροπεριβαλλοντικό πρόγραμμα «Μακροχρόνια Παύση Εκμετάλλευσης Γεωργικών Γαιών», σε εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2078/1992 του Συμβουλίου της 30ής Ιουνίου 1992, σχετικά με μεθόδους γεωργικής παραγωγής που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και με τη διατήρηση του φυσικού χώρου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 746/1996 της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 1996 περί λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92.
4. Το 1997, τέθηκε σε εφαρμογή το ανωτέρω πρόγραμμα στη Χώρα μας με την υπ' αριθ. 237/348747/8765/9-9-1996 Κ.Υ.Α. των Υπουργών Γεωργίας (ήδη Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων) και Οικονομικών και την υπ' αριθ. 79184/1957/6-11-1996 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.
5. Το Μέτρο Β' του Προγράμματος, αφορά την προστασία των υδρολογικών συστημάτων από τη γεωργική ρύπανση. Οι σχετικές δεσμεύσεις

αναλαμβάνονται με **σύμβαση** μεταξύ του δικαιούχου και του Υπουργού Γεωργίας (ήδη Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), η οποία έχει **20ετή διάρκεια**. Κατά την τριετία 1997-1999, εντάχθηκαν στο Μέτρο αυτό 23 δικαιούχοι στο Νομό Φθιώτιδας, τα αγροτεμάχια των οποίων θεωρήθηκαν ως παραποτάμιες περιοχές (περιοχή εκβολών του Σπερχειού ποταμού).

6. Το 1999, συνήφθη μεταξύ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του δικαιούχου Δ.Κ. (ο οποίος είχε καλλιέργειες βάμβακος και σίτου) η από 29-12-1999 σύμβαση εκμετάλλευσης συνολικής εκτάσεως 33 στρεμμάτων στο πλαίσιο του Μέρους Β' του Προγράμματος, διάρκειας 20 ετών, αρχής γενομένης από το έτος 2000 (παρ. 9 της συμβάσεως).

7. Τα έτη 2003 και 2004, διενεργήθηκαν έλεγχοι για την εφαρμογή του προγράμματος στο Νομό Φθιώτιδας από : α) την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.), από την οποία συντάχθηκε η από 20-1-2006 πορισματική έκθεση έρευνας και β) το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ), το οποίο συνέταξε την από 30-10-2003 Έκθεση Επιθεώρησης Ελέγχου, στην οποία καταγράφονται διαπιστώσεις – συμπεράσματα – προτάσεις ως προς την οργάνωση – εφαρμογή – διαχείριση του προγράμματος, τόσο κατά την ένταξη των δικαιούχων, όσο και κατά τα τρία πρώτα έτη εφαρμογής, γ) επιτροπή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και δ) κλιμάκιο του Οργανισμού Πιστοποίησης και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.), το οποίο διαπίστωσε κατά τον έλεγχο που διενήργησε στις 19-20/10/2004 ότι είχε ενταχθεί στο Πρόγραμμα έκταση που εφαιπτόταν μεν σε ποταμό συνεχούς ροής, πλην όμως εκτεινόταν σε απόσταση 530 μέτρων από την κοίτη του (σημείο 3 της ενότητας 3.2.2.2 της εκθέσεως). Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της εκθέσεως, θα έπρεπε να επανεξεταστεί η επιλεξιμότητα της εν λόγω εκτάσεως. Κατόπιν αυτών, **από το 2004 και μετά δεν πραγματοποιήθηκαν πληρωμές** στους δικαιούχους του Μέρους αυτού.

8. Περαιτέρω, με την υπ' αριθ. 14279/1-12-2004 απόφαση του Νομάρχη Φθιώτιδας, συγκροτήθηκε επιτροπή διενέργειας επιτόπιων ελέγχων των εκτάσεων των 23 ενταχθέντων στο μέτρο 3.3. «Μακροχρόνια παύση γαιών – Μέτρο Β'», η οποία υπέβαλε το από 1-4-2005 πόρισμά της, σύμφωνα με το

οποίο, για τους 14 εκ των 23 δικαιούχων του Μέτρου Β', είχαν ενταχθεί αγροτεμάχια τα οποία ήταν εν μέρει εντός και κατά το υπόλοιπο μέρος εκτός της επιλέξιμης παραποτάμιας περιοχής.

9. Ο δικαιούχος υπέβαλε την υπ' αριθ. 1499/1-2-2005 αίτηση πληρωμής / δήλωση εφαρμογής του προγράμματος για το έτος εφαρμογής 2004, με αιτούμενη έκταση 12,5 στρεμμάτων.

10. Το 2006, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων απηύθυνε στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους το υπ' αριθ. πρωτ. 214914/16-3-2006 ερώτημα, επί του οποίου εκδόθηκε η υπ' αριθ. 342/2006 γνωμοδότηση του Ε' Τμήματος, η οποία επικυρώθηκε με την υπ' αριθ. 225/2009 γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Ν.Σ.Κ., που έγινε αποδεκτή από την τότε Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση αυτή :

«α) ... Αγροτεμάχια που κείνται εν μέρει εντός και εν μέρει εκτός επιλέξιμης ζώνης του μέτρου Β' του προγράμματος μακροχρόνιας παύσης εκμετάλλευσης γεωργικών γαιών είναι επιλέξιμα για ένταξη στο μέτρο τούτο, κατά το εντός της επιλέξιμης ζώνης κείμενο τμήμα τους και μη επιλέξιμα κατά το εκτός.

β) Πρέπει ... να απενταχθούν από το πρόγραμμα τα ευρισκόμενα εκτός επιλέξιμης ζώνης μη επιλέξιμα τμήματα των πιο πάνω αγροτεμαχίων, που εντάχθηκαν παράτυπα στο μέτρο αυτό.

γ) Πρέπει να αναζητηθούν από τους δικαιούχους οι καταβληθείσες αχρεωστήτως σ' αυτούς ενισχύσεις, που αντιστοιχούν στην παράτυπη ένταξη των κατά τα ανωτέρω μη επιλέξιμων τμημάτων των εν λόγω αγροτεμαχίων».

11. Το 2010, η Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης Φθιώτιδας εξέδωσε την υπ' αριθ. πρωτ. 7997/5-8-2010 απόφαση καταγγελίας της συμβάσεως του δικαιούχου Δ.Κ. περί εκμεταλλεύσεως συνολικής εκτάσεως 33 στρεμμάτων, ως προς το τμήμα μη επιλέξιμης εκτάσεως 20,5 στρεμμάτων.

12. Την **1-3-2011**, συνήφθη **τροποποιητική σύμβαση** που περιελάμβανε μόνο την επιλέξιμη έκταση 12,5 στρεμμάτων και, εν συνεχεία, εκδόθηκε η υπ' αριθ. 21797/12-12-2011 απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Στερεάς Ελλάδας για την **ανάκτηση** 5.732,41€ (5.703,23€ κεφάλαιο και 29,18€ τόκοι) που αντιστοιχούν στο σύνολο της οικονομικής ενισχύσεως που είχε καταβληθεί

τον δικαιούχο Δ.Κ. τα έτη 2000-2003 για τη μη επιλέξιμη έκταση των 20,5 στρεμμάτων, προσαυξημένη με τους νόμιμους τόκους.

13. Το 2012, λόγω μη καταβολής του οφειλομένου ποσού από τον δικαιούχο, βεβαιώθηκε το χρέος εις βάρος του στην Δ.Ο.Υ. Λαμίας με αριθμό ταμειακής βεβαιώσεως 3255/2-5-2012. Μέχρι την 2-6-2014, είχε καταβληθεί ποσό 1.591,28€ και παρέμενε ανεξόφλητο ποσό 4.141, 03€, πλέον προσαυξήσεων (βλ. έγγραφο 26658/2-6-2014 της Δ.Ο.Υ. Λαμίας).

14. Το 2013, η Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (Δ.Α.Ο.Κ.) Φθιώτιδας, με το υπ' αριθ. πρωτ. 9996/6-6-2013 έγγραφό της, απέστειλε στον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. φάκελο πληρωμής του δικαιούχου για την επιλέξιμη έκταση των 12,5 στρεμμάτων, αναγνωρισμένης και εκκαθαρισμένης δαπάνης 869,38€, για το έτος εφαρμογής 2004, χωρίς κυρώσεις.

B. ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

15. Κατόπιν των ανωτέρω δεδομένων, μας ετέθησαν από την ερωτώσα υπηρεσία τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. *«Νομιμοποιείται ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., ως οργανισμός πληρωμών να προχωρήσει σε έγκριση πληρωμής έτους εφαρμογής 2004 (ανειλημμένες υποχρεώσεις προηγούμενης περιόδου), καθότι διανύουμε το οικονομικό έτος 2014»;*

2. *«Νομιμοποιείται Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. ως οργανισμός πληρωμών να προχωρήσει σε έγκριση πληρωμής δικαιούχου για τον οποίο δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών προηγούμενων ετών»;*

3. *«Προβλέπεται από τις διατάξεις η τροποποίηση σύμβασης με μείωση μεγέθους χωρίς υποβολή κυρώσεων»;*

4. *«Σε περίπτωση εφαρμογής κυρώσεων, ορθή είναι η χρήση του θεσμικού πλαισίου που είναι σε ισχύ κατά τη διαπίστωση της παράβασης, της υπογραφής της τροποποιητικής σύμβασης ή κατά τον χρόνο υπολογισμού της ενίσχυσης»;*

Γ. ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. Το πρόγραμμα «Μακροχρόνια Παύση Εκμετάλλευσης Γεωργικών Γαιών» γενικά

16. Ως πρόγραμμα «Μακροχρόνια Παύση Εκμετάλλευσης Γεωργικών Γαιών», στο πλαίσιο του **κανονισμού 2078/92** του Συμβουλίου της 30ής Ιουνίου 1992, ορίζεται η ενθάρρυνση της μακροχρόνιας παύσης της καλλιέργειας γεωργικών γαιών για περιβαλλοντικούς λόγους και, ειδικότερα, για την αποκατάσταση και την αύξηση της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων, καθώς και την προστασία των υδρολογικών συστημάτων από τη ρύπανση που συνεπάγεται η γεωργική δραστηριότητα.

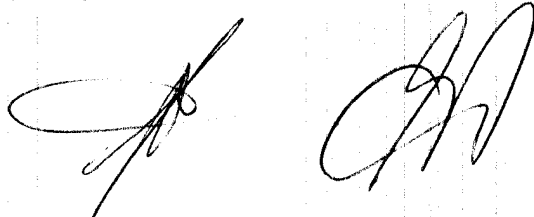
17. Το πρόγραμμα είναι συγχρηματοδοτούμενο κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση (η εθνική δαπάνη βαρύνει τις πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ενώ η ευρωπαϊκή συμμετοχή βαρύνει τις πιστώσεις του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ε.Γ.Τ.Π.Ε.) – Εγγυήσεις). Η διάρκειά του είναι 20 έτη και περιλαμβάνει τα εξής δύο μέτρα :

Μέτρο Α' : Δημιουργία βιοτόπων και φυσικών πάρκων σε περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος.

Μέτρο Β' : Προστασία υδρολογικών συστημάτων από τη γεωργική ρύπανση και την προστασία της παρόχθιας χλωρίδας και πανίδας (στο οποίο εντάχθηκαν 23 δικαιούχοι στο Ν. Φθιώτιδας, μεταξύ των οποίων και ο δικαιούχος του ερωτήματος).

18. Οι περιοχές που κρίνονται επιλέξιμες για την εφαρμογή του Μέτρου Β' είναι οι παραλίμνιες, παραποτάμιες και παράκτιες περιοχές, δηλαδή ζώνες πλάτους 150 μ. εκατέρωθεν της όχθης των ποταμών, 600 μ. από την όχθη λιμνών και 1000μ. από την ακτή. Για το Μέτρο Β', δεν είναι δυνατή η «μερική ένταξη» αγροτεμαχίου (Κ.Υ.Α. 237/348747/8765/9-9-1996, παρ. 3.2., Υ.Α. 79184/1957/6-11-1996 παρ. 2.2 – 2.5).

19. Σήμερα, φορέας διαχείρισης του προγράμματος είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 και Φορέας Εφαρμογής έχει ορισθεί η Δ/ση Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος

του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ενώ Φορείς Υλοποίησης είναι οι κατά τόπους Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής και Οργανισμός Πληρωμής είναι ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.

20. Ο δικαιούχος του οποίου εγκρίνεται η αίτηση ένταξης στο Πρόγραμμα υπογράφει σύμβαση εικοσαετούς διάρκειας με το Υπουργείο Γεωργίας (ήδη Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων). Στη σύμβασή του περιγράφονται οι συγκεκριμένες δεσμεύσεις που αναλαμβάνει στα πλαίσια του Προγράμματος. Το Ελληνικό Δημόσιο αναλαμβάνει έναντι αυτών των δεσμεύσεων να του καταβάλει ένα σταθερό ποσό ετησίως (Κ.Υ.Α. 237/348747/8765/9-9-1996, παρ. 10).

II. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 746/96 της Επιτροπής της 24ης Απριλίου

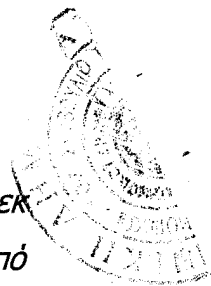
1996 περί λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92 του Συμβουλίου σχετικά με μεθόδους γεωργικής παραγωγής που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και με τη διατήρηση του φυσικού χώρου

21. Στο **άρθρο 20** του κανονισμού, προβλέπονται τα εξής :

«1. Σε περίπτωση αχρεωστήτως πραγματοποιηθείσας καταβολής, ο ενδιαφερόμενος κάτοχος της εκμετάλλευσης υποχρεούται να επιστρέψει τα ποσά αυτά, προσαυξημένα κατά το επιτόκιο που υπολογίζεται ανάλογα με το χρονικό διάστημα που παρήλθε μεταξύ της πληρωμής και της επιστροφής από το δικαιούχο ...

Σε περιπτώσεις αχρεωστήτων καταβολών που οφείλονται σε λάθος της αρμόδιας αρχής δεν εφαρμόζεται κανένα επιτόκιο ή, κατ' ανώτατο όριο, ποσό που προσδιορίζεται από το κράτος μέλος το οποίο να αντιστοιχεί στο αχρεωστήτως επελθόν όφελος ...

2. Τα κράτη μέλη καθορίζουν το καθεστώς των κυρώσεων που εφαρμόζονται για την αθέτηση των ανειλημμένων υποχρεώσεων και τις παραβάσεις των σχετικών κανονιστικών διατάξεων και λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή τους. Οι κυρώσεις που προβλέπονται με αυτό τον τρόπο πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ...

3. Σε περίπτωση πλημμελούς δήλωσης η οποία γίνεται εκ προθέσεως ή εκ βαρείας αμελείας, ο οικείος κάτοχος εκμετάλλευσης αποκλείεται από οποιαδήποτε ενίσχυση στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92. Μπορεί να αναλάβει νέα γεωργοπεριβαλλοντική δέσμευση μόνο μετά την πάροδο δύο ετών. Οι εν λόγω κυρώσεις εφαρμόζονται με την επιφύλαξη συμπληρωματικών κυρώσεων που προβλέπονται σε εθνικό επίπεδο».

III. Υ.Α. 79184/1957/6-11-1996 που ίσχυε κατά το χρόνο διαπίστωσης της παράβασης (2003, 2004)

22. Στην **παρ. 7.4.6** της Υ.Α., ορίζεται ότι, «εφόσον, κατά τους επιτοπίους ελέγχους διαπιστωθεί ότι η δηλωθείσα έκταση υπερβαίνει την πιστοποιηθείσα, το ποσό της ενίσχυσης υπολογίζεται με βάση την έκταση που έχει πράγματι καθορισθεί κατά την διάρκεια του ελέγχου ... Για τις καλλιέργειες του Ο.Σ.Δ.Ε.¹, σε περίπτωση που η διαπιστωθείσα επιπλέον έκταση είναι μεγαλύτερη κατά 20% της δηλωθείσας, τότε ο παραβάτης αποβάλλεται του προγράμματος δια παντός και υποχρεώνεται να επιστρέψει τις μέχρι την αποβολή του καταβληθείσες ενισχύσεις επιβαρυμένες δια του νομίμου τόκου».

IV. ΚΥΑ 239591/2009 (ΦΕΚ Β' 2204/2-10-2009), Γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις στο πλαίσιο ορισμένων δράσεων του μέτρου 2.1.4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α) 2007–2013 «Αλέξανδρος Μπαλτατζής», που ίσχυε κατά το χρόνο τροποποίησης της σύμβασης (1-3-2011)

23. Στο **άρθρο 19**, προβλέπεται ότι :

«Η μη τήρηση των δεσμεύσεων κατά την εφαρμογή των δράσεων του γεωργοπεριβαλλοντικού μέτρου επισύρει τις ακόλουθες κυρώσεις:

2. Μείωση της ενίσχυσης και αποκλεισμός από τη δράση βάσει της έκτασης

¹ Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου : καλύπτει τα καθεστώτα χρηματοδοτικής ενίσχυσης στον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών, καθώς και στους τομείς βοείου, προβείου και αιγείου κρέατος, και προβλέπει μέτρα υπέρ της γεωργίας σε ορεινές και σε ορισμένες μειονεκτικές περιοχές.

γ. Εάν, για το σύνολο των εκτάσεων που εντάσσονται στο πλαίσιο του μέτρου 214 [: «γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις»], με βάση την έκταση, η ενταχθείσα έκταση είναι μεγαλύτερη από την προσδιορισθείσα, τότε:

αα.
 ββ. Εάν η διαφορά υπερβαίνει το 50% της προσδιορισθείσας έκτασης, δεν χορηγείται καμία ενίσχυση, την οποία θα δικαιούτο ο γεωργός για το εν λόγω ημερολογιακό έτος στο πλαίσιο αυτού του μέτρου με βάση την έκταση ... Επιπλέον το ποσό της ενίσχυσης που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της ενταχθείσας και της προσδιορισθείσας έκτασης συμψηφίζεται με τις πληρωμές για ενισχύσεις στο πλαίσιο οποιουδήποτε μέτρου στήριξης βάσει του Καν.(ΕΚ) υπ' αριθμ. 1698/2005 ή του Καν. (ΕΚ) υπ' αριθμ. 73/2009 τις οποίες δικαιούται ο εν λόγω δικαιούχος βάσει αιτήσεων που θα καταθέσει κατά τη διάρκεια των τριών ετών εφαρμογής που έπονται του έτους εφαρμογής της διαπίστωσης. Εάν το ποσό δεν συμψηφίζεται πλήρως με τις εν λόγω πληρωμές, το υπόλοιπο παραγράφεται».

24. Εν συνεχεία, στο **εδάφιο δ'** καθορίζονται βαρύτερες κυρώσεις, που επιβάλλονται σε περίπτωση που η διαφορά μεταξύ της ενταχθείσας έκτασης και της προσδιορισθείσας, οφείλεται σε παρατυπίες που διαπράχθηκαν από πρόθεση.

V. ΚΥΑ 079833/2011 (ΦΕΚ Β' 2366/25-10-2011),
 Γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις στο πλαίσιο ορισμένων δράσεων του μέτρου 2.1.4 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (Π.Α.Α) 2007–2013 «Αλέξανδρος Μπαλτατζής», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μετά την **ΚΥΑ 1683/109963/2013** (ΦΕΚ Β' 2333/17-9-2013).

25. Στο **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'** της ΚΥΑ, με τίτλο «**ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ**» και στο **άρθρο 14** της ΚΥΑ, με τίτλο «**Τροποποίηση της σύμβασης και του ΣΠΔ – Μεταβίβαση**», ορίζεται ότι :

«1. Τροποποίηση της σύμβασης του άρθρου 12 της παρούσας απόφασης δύναται να πραγματοποιηθεί:

α.

β. Από τον φορέα υλοποίησης, ως αποτέλεσμα της πραγματοποίησης ελέγχων και εφόσον κριθεί απαραίτητο.

Τροποποίηση της σύμβασης δικαιολογείται εφόσον μετά την πραγματοποίηση των προβλεπόμενων ελέγχων του άρθρου 18 της παρούσας, διαπιστωθεί απόκλιση στα δηλωθέντα στοιχεία. Η τροποποίηση γίνεται με τη σύμφωνη γνώμη του δικαιούχου, έχει ισχύ από το επόμενο έτος εφαρμογής, πραγματοποιείται **μετά την επιβολή κυρώσεων** και μόνον εφόσον πρόκειται για απόκλιση με μόνιμο χαρακτήρα.

γ.

2.

3. ... Σε κάθε περίπτωση η τροποποίηση της σύμβασης και του ΣΠΔ αφορά τη χρονική περίοδο της δέσμευσης που απομένει μέχρι την ολοκλήρωσή της».

26. Στο άρθρο 19 παρ. 2 εδ. δ' της ΚΥΑ 079833/2011, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το ενδέκατο άρθρο παρ. 1 εδ. γ' της ΚΥΑ 1683/109963/2013, ορίζεται ότι :

«γ. Εάν η διαφορά μεταξύ συνολικής ενταχθείσας - δηλωθείσας και συνολικής προσδιορισθείσας έκτασης **υπερβαίνει το 50%** της προσδιορισθείσας έκτασης ανεξαρτήτως καλλιεργητικής ομάδας, **δεν χορηγείται η ενίσχυση** την οποία θα δικαιούταν ο δικαιούχος για το εν λόγω ημερολογιακό έτος στο πλαίσιο κάθε δράσης με βάση την έκταση. Επιπλέον το ποσό της ενίσχυσης που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της ενταχθείσας και της προσδιορισθείσας έκτασης συμψηφίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5β του Καν. (ΕΚ) 885/2006 της Επιτροπής, όπως αυτός τροποποιήθηκε από τον Καν. (ΕΚ) 1034/2008, **κατά τη διάρκεια των τριών ημερολογιακών ετών που έπονται** του ημερολογιακού έτους της διαπίστωσης της παράβασης. Εάν το ποσό δεν συμψηφίζεται πλήρως κατά το χρονικό αυτό διάστημα, το υπόλοιπο **παραγράφεται**».

27. Εν συνεχεία, στο **εδάφιο ε' περ. αα) και ββ)** καθορίζονται βαρύτερες κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση που η διαφορά μεταξύ της ενταχθείσας έκτασης και της προσδιορισθείσας, οφείλεται σε παρατυπίες που διαπράχθηκαν από πρόθεση.

28. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δ.Ε.Ε., σύστημα που προβλέπει κλιμακούμενες κυρώσεις ανάλογα με τη σοβαρότητα της διαπραχθείσας παρατυπίας δεν παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας, δεδομένου ότι ανταποκρίνεται προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς και είναι απαραίτητο για την επίτευξή τους. Κατά το Δικαστήριο, έστω και αν η κύρωση που επιβάλλεται σε κάτοχο γεωργικής εκμεταλλεύσεως που υπέβαλε χωρίς δόλο ή βαριά αμέλεια δήλωση με την οποία υπερεκτίμησε την έκταση των γαιών αποτελεί μία από τις βαρύτερες κυρώσεις, δεν πλήττεται η αρχή της αναλογικότητας, όταν προβλέπονται ακόμη βαρύτερες κυρώσεις για τους κατόχους εκμεταλλεύσεων που υπέβαλαν εσφαλμένη δήλωση λόγω δόλου ή βαριάς αμέλειας, (απόφαση της 17ης Ιουλίου 1997, C-354/95, *the Queen κατά Minister for Agriculture, Fisheries and Food*, σκέψεις 41, 53-54).

VI. Η από 29-12-1999 σύμβαση, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μετά την από 1-3-2011 σύμβαση

29. Στη σύμβαση προβλέπεται (**παρ. 10-11**) ότι το Υπουργείο αναλαμβάνει τη δέσμευση *«να καταβάλει μία ετήσια πληρωμή ανά στρέμμα για την έκταση την οποία καλύπτει η παρούσα σύμβαση εκμετάλλευσης ... Να καταβάλλει την ως άνω καθοριζόμενη ετήσια πληρωμή για μια εικοσαετία ...»*. Περαιτέρω, η σύμβαση ορίζει (**παρ. 13-14**) ότι *«η έκταση την οποία καλύπτει ... μπορεί να τροποποιηθεί αν από τους επιτόπιους ελέγχους κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος διαπιστωθεί ότι η δηλωθείσα έκταση από τον "ΚΑΤΟΧΟ" είναι μεγαλύτερη από την πιστοποιηθείσα»*.

VII. Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

30. Κατά το **άρθρο 2 παρ. 2** του κανονισμού, *«καμία διοικητική κύρωση δεν απαγγέλλεται εάν δεν προβλέπεται από κοινοτική πράξη προγενέστερη της παρατυπίας. Σε περίπτωση μεταγενέστερης τροποποίησης των διατάξεων περί επιβολής διοικητικών κυρώσεων που περιέχονται σε κοινοτικούς κανόνες, ισχύουν αναδρομικώς οι λιγότερο αυστηρές διατάξεις»*.

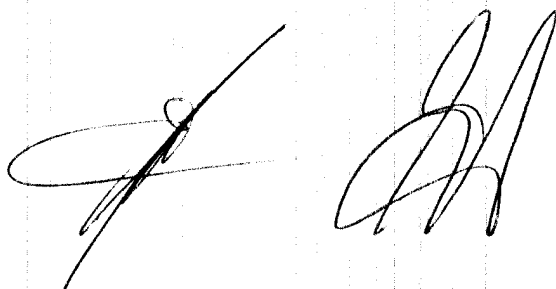
31. Με τη θέσπιση του ανωτέρω κανονισμού, ο ενωσιακός νομοθέτης έθεσε, στον τομέα των ελέγχων και των κυρώσεων των παρατυπιών που διαπράττονται στο ενωσιακό δίκαιο, ορισμένες γενικές αρχές και απαίτησε να εφαρμόζονται, κατά κανόνα, οι αρχές αυτές σε όλους τους κανονισμούς που διέπουν τους σχετικούς τομείς.

32. Υπό το πρίσμα αυτό, παγίως γίνεται δεκτό τόσο από την ενωσιακή, όσο και από την εθνική νομοθεσία ότι η αρχή της αναδρομικής εφαρμογής της ελαφρότερης ποινής απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και ότι, επομένως, πρέπει να θεωρείται γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου της οποίας την τήρηση διασφαλίζει το Δικαστήριο και την οποία ο εθνικός δικαστής υποχρεούται να σέβεται και ότι η αρχή αυτή βρίσκει ειδικότερα την έκφρασή της στο άρθρο 2, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού 2988/95, κατά το οποίο στις αρμόδιες αρχές απόκειται να εφαρμόζουν αναδρομικώς, ως επεικέστερες, τις κυρώσεις που προβλέπει νομοθεσία ρυθμιζουσα συγκεκριμένο τομέα (βλ. απόφαση της 3ης Μαΐου 2005, C-387/02, C-391/02 και C-403/02, *Berlusconi κ.λπ.*, σκέψεις 67-69, απόφαση της 1ης Ιουλίου 2004, C-295/02, *Gerken*, σκέψη 61, απόφαση της 8ης Μαρτίου 2007, C-45/06, *Campina GmbH & Co.*, σκέψεις 32-33, ΣΤΕ 815/2010, σκέψη 4, ΣΤΕ 2048/2008, σκέψη 4, ιστοσελίδα ΝΟΜΟΣ).

VIII. Ν. 2362/95 (ΦΕΚ-247 Α') : Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις

33. Κατά το **άρθρο 90 παρ. 1**, «*οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Δημοσίου παραγράφεται μετά πενταετία, εφόσον από άλλη γενική ή ειδική διάταξη δεν ορίζεται βραχύτερος χρόνος παραγραφής αυτής*».

34. Εν συνεχεία, σύμφωνα με το **άρθρο 91**, «*επιφυλασσομένης κάθε άλλης ειδικής διατάξεως του παρόντος, η παραγραφή οποιασδήποτε απαιτήσεως κατά του Δημοσίου αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξη αυτής*».

35. Περαιτέρω, σύμφωνα με το **άρθρο 93 εδ. β'**, «*με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, η παραγραφή των χρηματικών απαιτήσεων κατά του Δημοσίου διακόπεται μόνο :*

α.

β. Με την υποβολή στην αρμόδια δημόσια αρχή αιτήσεως για την πληρωμή της απαιτήσεως, οπότε η παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του Διατάκτη ή της αρμόδιας για την πληρωμή της απαιτήσεως αρχής. Αν η αρμόδια δημόσια αρχή δεν απαντήσει, η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο έξι μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αιτήσεως. Υποβολή δεύτερης αιτήσεως δεν διακόπτει εκ νέου την παραγραφή».

36. Εν συνεχεία, στο **άρθρο 94**, ορίζονται οι συνέπειες της παραγραφής απαιτήσεων κατά του Δημοσίου και, συγκεκριμένα, ότι «*η παραγραφείσα απαίτηση κατά του Δημοσίου δεν αντιτάσσεται για συμψηφισμό*» και ότι «*κάθε ποσό που κατέβαλε το Δημόσιο μετά την παραγραφή της απαιτήσεως κατ' αυτού, έστω και αν γνώριζε την παραγραφή, δικαιούται να το αναζητήσει*». Επιπλέον, ορίζεται ότι «*παραίτηση του Δημοσίου από τη συμπληρωμένη παραγραφή ή με οποιονδήποτε τρόπο αναγνώριση από αυτό της παραγεγραμμένης απαιτήσεως είναι άκυρη*» και ότι «*η παραγραφή λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελα από τα δικαστήρια*».

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

37. Από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους και την υπαγωγή σ'αυτές των πραγματικών περιστατικών τα οποία ετέθησαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα :

Ως προς το 1^ο ερώτημα

38. Με το πρώτο ερώτημα, τίθεται, κατ'ουσίαν, ζήτημα παραγραφής ή μη της αξιώσεως του δικαιούχου για το έτος εφαρμογής 2004, όσον αφορά την έκταση των 12,5 στρεμμάτων που, κατ'εφαρμογή της υπ'αριθ. 225/2009 γνωμοδότησης της Ολομέλειας του Ν.Σ.Κ., κρίθηκε επιλέξιμη. Ως προς το ζήτημα αυτό, πρέπει να γίνουν δεκτά τα εξής :

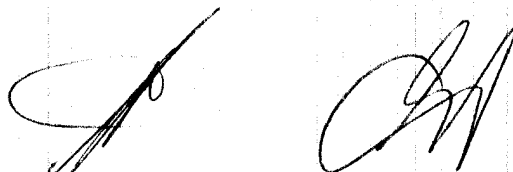
39. Στον κανονισμό 2988/95 του Συμβουλίου της 18^{ης} Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αλλά και στους τομεακούς κανονισμούς που ρυθμίζουν την «Μακροχρόνια παύση καλλιέργειας γεωργικών γαιών», δεν ρυθμίζεται το ζήτημα της παραγραφής απαιτήσεως δικαιούχου για καταβολή ενισχύσεων.

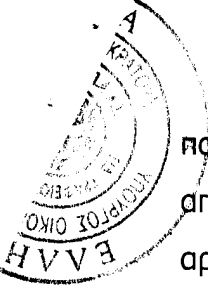
40. Από τη νομολογία του Δ.Ε.Ε., συνάγεται ότι, εφόσον δεν υπάρχει ρύθμιση στο ενωσιακό δίκαιο, **εφαρμόζονται οι προσηκουσες διατάξεις του εθνικού δικαίου** και ότι η εθνική νομοθεσία πρέπει να εφαρμόζεται κατά τρόπο που **να μη συνεπάγεται διακρίσεις** σε σχέση με τις διαδικασίες που αποβλέπουν στην επίλυση εθνικών διαφορών του ίδιου τύπου, **λαμβάνοντας πλήρως υπόψη το συμφέρον της Κοινότητας** (αποφάσεις της 21^{ης} Σεπτεμβρίου 1983, C-205-215/82, *Deutsche Milchkontor* κλπ. σκέψη 19, της 12ης Μαΐου 1998, C-366/95, *Steff-Houlberg Export I/S*, σκέψη 15, της 16ης Ιουλίου 1998, C-298/96, *Oelmühle Hamburg AG*, σκέψη 24 και της 19ης Σεπτεμβρίου 2002, C-336/00, *Martin Huber*, σκέψη 55).

41. Ειδικότερα, για παράδειγμα, σε περίπτωση ελλείψεως εφαρμοστέας ρυθμίσεως ενωσιακού δικαίου, το Δ.Ε.Ε έχει κρίνει συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης διάταξη του εθνικού δικαίου περί εισπράξεως τόκων που απέρρεαν από απαίτηση αχρωστήτως καταβληθεισών ενισχύσεων, μολονότι οι τόκοι αυτοί οφείλονταν βάσει υποχρεώσεως την οποία προέβλεπε αποκλειστικώς το εθνικό δίκαιο. Ακολούθως έκρινε ότι εφαρμόζεται το καθεστώς παραγραφής που διέπει την είσπραξη της εν λόγω απαιτήσεως από τόκους κατά το εθνικό του δίκαιο (απόφαση της 29^{ης} Μαρτίου 2012, C-564/10, *Pfeifer & Langen KG*, σκέψεις 46, 49, 50 και 52).

42. Όπως έχει ήδη εκτεθεί (βλ. ανωτέρω παρ. 33-34), σύμφωνα με τα άρθρα 90-91 του Ν. 2362/1995 περί Δημοσίου Λογιστικού, η παραγραφή οποιασδήποτε απαίτησης κατά του Δημοσίου είναι πενταετής και αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε και είναι δυνατή η δικαστική της επιδίωξη.

43. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 93 εδ. β' του ίδιου νόμου (βλ. ανωτέρω παρ. 35), η παραγραφή διακόπτεται, μεταξύ άλλων, και με την υποβολή στην αρμόδια δημόσια αρχή αίτησης για την πληρωμή της απαίτησης, οπότε η

παραγραφή αρχίζει εκ νέου από τη χρονολογία που φέρει η έγγραφη απάντηση του διατάκτη ή της αρμόδιας για την πληρωμή της απαίτησης αρχής. Σε περίπτωση δε που η αρμόδια δημόσια αρχή δεν απαντήσει, η παραγραφή αρχίζει μετά πάροδο έξι (6) μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αίτησης.

44. Επιπλέον, κατά το άρθρο 94 (βλ. ανωτέρω παρ. 36), παραίτηση του Δημοσίου από τη συμπληρωμένη παραγραφή ή η με οποιονδήποτε τρόπο αναγνώριση από αυτό της παραγεγραμμένης απαίτησης είναι άκυρη. Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, παρέχεται στο Δημόσιο η δυνατότητα να αναζητήσει ποσό που κατέβαλε για την εξόφληση παραγεγραμμένης αξίωσης, ενώ, εξάλλου, ακόμη και εάν θεωρηθεί ότι η ως άνω καταβολή συνιστά κατ'ουσίαν αναγνώριση εκ μέρους του Δημοσίου της παραγεγραμμένης αξίωσης και παραίτηση από την παραγραφή, αυτή είναι **αυτοδικαίως άκυρη** (πρβλ. ΕΣ 963/2009, ιστοσελίδα ΝΟΜΟΣ).

45. Στην προκειμένη περίπτωση, για την απαίτηση του έτους εφαρμογής 2004, ο δικαιούχος υπέβαλε αίτηση πληρωμής την 1-2-2005, στην οποία η αρμόδια υπηρεσία δεν απάντησε, ενώ μεταγενέστερα, την 16-3-2006, διατυπώθηκε ερώτημα στο Ν.Σ.Κ. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα, η παραγραφή της αξιώσεως του δικαιούχου είναι πενταετής και αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους 2004, μέσα στο οποίο γεννήθηκε και ήταν δυνατή η δικαστική της επιδίωξη. Με την αίτηση πληρωμής που υπέβαλε ο δικαιούχος την 1-2-2005, η παραγραφή διακόπηκε. Δεδομένου δε ότι η αρμόδια αρχή δεν απάντησε στην εν λόγω αίτηση, άρχισε νέα πενταετής παραγραφή μετά την πάροδο έξι (6) μηνών από τη χρονολογία υποβολής της αίτησης, δηλαδή από 1-7-2005, η οποία έληξε την 1-7-2010.

46. Από το διδόμενο ιστορικό της υποθέσεως, δεν προκύπτει ότι ο δικαιούχος προέβη σε κάποια ενέργεια προς ικανοποίηση της αξιώσεώς του. Μετά την λήξη της παραγραφής, την 5-8-2010 καταγγέλθηκε η σύμβαση του δικαιούχου ως προς το τμήμα της μη επιλέξιμης εκτάσεως 20,5 στρεμμάτων και ταυτοχρόνως συνήφθη τροποποιητική σύμβαση που περιελάμβανε μόνο την επιλέξιμη έκταση 12,5 στρεμμάτων.

47. Συνεπώς, με βάση το ιστορικό του ερωτήματος και, δεδομένου ότι η παραίτηση του Δημοσίου από τη συμπληρωμένη παραγραφή ή η με οποιονδήποτε τρόπο αναγνώριση από αυτό της παραγεγραμμένης απαίτησης είναι άκυρη, **ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., ως οργανισμός πληρωμών υποχρεούται να μην προχωρήσει σε έγκριση πληρωμής του δικαιούχου για το επίμαχο έτος εφαρμογής 2004, λόγω παραγραφής της σχετικής αξιώσεως του δικαιούχου.**

Ως προς το 2^ο ερώτημα

48. Με το δεύτερο ερώτημα ερωτάται εάν είναι νόμιμη η έγκριση πληρωμής δικαιούχου ενώ δεν έχει ολοκληρωθεί η κατ'αυτού διαδικασία αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών προηγούμενων ετών.

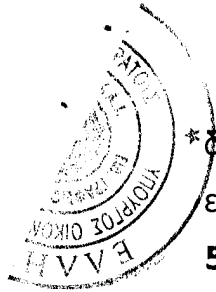
Δεδομένης της απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, **παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.**

Ως προς το 3^ο και το 4^ο ερώτημα

49. Με το τρίτο ερώτημα ερωτάται εάν προβλέπεται από τις διατάξεις η τροποποίηση σύμβασης με μείωση μεγέθους της ενταχθείσας εκτάσεως χωρίς υποβολή κυρώσεων και με το τέταρτο ερώτημα ερωτάται, σε περίπτωση επιβολής κυρώσεων, ποιος είναι ο κρίσιμος χρόνος για την εφαρμογή του νομοθετικού καθεστώτος. Τα δύο αυτά ερωτήματα πρέπει να απαντηθούν από κοινού και η απάντηση που προσήκει έχει ως εξής :

50. Σύμφωνα με τη σύμβαση, (παρ. 13-14, βλ. ανωτέρω παρ. 29) η έκταση την οποία αυτή καλύπτει μπορεί να τροποποιηθεί, αν από τους επιτόπιους ελέγχους κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος διαπιστωθεί ότι η δηλωθείσα έκταση από τον «κάτοχο» είναι μεγαλύτερη από την πιστοποιηθείσα.

51. Σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του κανονισμού 746/96 της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 1996 (βλ. ανωτέρω παρ. 21), τα κράτη μέλη καθορίζουν το καθεστώς των κυρώσεων που εφαρμόζονται για την αθέτηση των ανειλημμένων υποχρεώσεων και τις παραβάσεις των σχετικών κανονιστικών

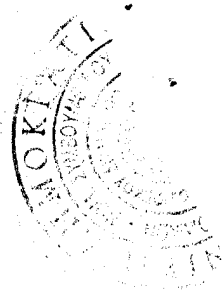
* διατάξεων και λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή τους.

52. Στο πλαίσιο αυτό, αρχικώς θεσπίσθηκε, με την ΥΑ 79184/1957/6-11-1996 (παρ. 7.4.6, βλ. ανωτέρω παρ. 22), καθεστώς κυρώσεων, κατά το οποίο, για τις καλλιέργειες του Ο.Σ.Δ.Ε., σε περίπτωση που η διαπιστωθείσα επιπλέον έκταση είναι μεγαλύτερη κατά 20% της δηλωθείσας, τότε ο παραβάτης αποβάλλεται του προγράμματος δια παντός.

53. Κατά το χρόνο τροποποίησης της συμβάσεως (1-3-2011), ίσχυε η ΚΥΑ 239591/2009 (ΦΕΚ Β' 2204/2-10-2009), η οποία, με το άρθρο 19 παρ. 2 εδ. γ' περ. ββ' (βλ. ανωτέρω παρ. 23), εισήγαγε ευνοϊκότερο καθεστώς κυρώσεων, κατά το οποίο, εάν η διαφορά μεταξύ της ενταχθείσας και της προσδιορισθείσας έκτασης υπερβαίνει το 50% της προσδιορισθείσας, δεν χορηγείται καμία ενίσχυση, την οποία θα δικαιούτο ο γεωργός για το εν λόγω ημερολογιακό έτος. Επιπλέον το ποσό της ενίσχυσης που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της ενταχθείσας και της προσδιορισθείσας έκτασης συμψηφίζεται με τις πληρωμές για ενισχύσεις τις οποίες δικαιούται ο δικαιούχος βάσει αιτήσεων που θα καταθέσει κατά τη διάρκεια των τριών ετών εφαρμογής που έπονται του έτους εφαρμογής της διαπίστωσης. Εάν δε το ποσό δεν συμψηφίζεται πλήρως με τις εν λόγω πληρωμές, το υπόλοιπο παραγράφεται.

54. Εν συνέχεια, η ανωτέρω Κ.Υ.Α. τροποποιήθηκε με την Κ.Υ.Α. 079833/2011, στην οποία προβλέπεται (ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β', άρθρο 14, παρ. εδ. β') ότι τροποποίηση της συμβάσεως από τον φορέα υλοποίησης, ως αποτέλεσμα της πραγματοποίησης ελέγχων πραγματοποιείται μετά την επιβολή κυρώσεων (βλ. ανωτέρω παρ. 25).

55. Περαιτέρω, το άρθρο 19 παρ. 2 εδ. δ' της ΚΥΑ αυτής αναφέρεται στην υπέρβαση της προσδιορισθείσας έκτασης κατά 50%, χωρίς όμως να μεταβάλλονται οι συνέπειες των επιβαλλομένων κυρώσεων σε σχέση με την προϊσχύσασα ΚΥΑ. Μεταγενέστερη και τελευταία τροποποίηση επήλθε με το ενδέκατο άρθρο παρ. 1 εδ. γ' της ΚΥΑ 1683/109963/2013, χωρίς και πάλι να μεταβάλλονται οι συνέπειες των επιβαλλομένων κυρώσεων (βλ. ανωτέρω, παρ. 26).

56. Κατά συνέπεια, από όλα τα ανωτέρω συνάγονται τα εξής :

α) Από το συνδυασμό των παρ. 13-14 της συμβάσεως και του άρθρου 19 παρ. 2 εδ. γ' περ. ββ της η ΚΥΑ 239591/2009 που ίσχυε κατά το χρόνο τροποποίησης της συμβάσεως (1-3-2011), προβλεπόταν η επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μείωσης μεγέθους της ενταχθείσας εκτάσεως, μετά από την πραγματοποίηση ελέγχων. Μεταγενέστερα, προβλέφθηκε ρητά με το άρθρο 14, παρ. εδ. β' της Κ.Υ.Α. 079833/2011 ότι τροποποίηση της συμβάσεως από τον φορέα υλοποίησης, ως αποτέλεσμα της πραγματοποίησης ελέγχων πραγματοποιείται μετά την επιβολή κυρώσεων.

β) Κατά το άρθρο 2 παρ. 2 του κανονισμού 2988/1995, όπως παγίως ερμηνεύεται και εφαρμόζεται από την ενωσιακή και εθνική νομολογία, καμία διοικητική κύρωση δεν απαγγέλλεται εάν δεν προβλέπεται από κοινοτική πράξη προγενέστερη της παρατυπίας, όμως, προκειμένου περί παραβάσεως για την οποία προβλέπονται περισσότερες κυρώσεις διαδοχικά, από τον χρόνο διαπράξεώς της έως το χρόνο επιβολής των κυρώσεων, επιβάλλεται, κατά γενική αρχή του ενωσιακού δικαίου, η αναδρομική εφαρμογή της ελαφρότερης κυρώσεως (βλ. ανωτέρω, παρ. 30-32).

57. Στην προκειμένη περίπτωση, για την εφαρμογή των κυρώσεων, εφαρμοστέα είναι η διάταξη του άρθρου 19 παρ. 2 εδ. δ' της ΚΥΑ 079833/2011, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το ενδέκατο άρθρο παρ. 1 εδ. γ' της ΚΥΑ 1683/109963/2013, κατά το οποίο *«εάν η διαφορά μεταξύ συνολικής ενταχθείσας - δηλωθείσας και συνολικής προσδιορισθείσας έκτασης υπερβαίνει το 50% της προσδιορισθείσας έκτασης ανεξαρτήτως καλλιεργητικής ομάδας, δεν χορηγείται η ενίσχυση την οποία θα δικαιούταν ο δικαιούχος για το εν λόγω ημερολογιακό έτος στο πλαίσιο κάθε δράσης με βάση την έκταση. Επιπλέον το ποσό της ενίσχυσης που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της ενταχθείσας και της προσδιορισθείσας έκτασης συμψηφίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5β του Καν. (ΕΚ) 885/2006 της Επιτροπής, όπως αυτός τροποποιήθηκε από τον Καν. (ΕΚ) 1034/2008, κατά τη διάρκεια των τριών ημερολογιακών ετών που έπονται του ημερολογιακού έτους της διαπίστωσης της παράβασης. Εάν το ποσό δεν συμψηφίζεται πλήρως κατά το χρονικό αυτό διάστημα, το υπόλοιπο παραγράφεται».*

* **58.** Η διάταξη αυτή είναι επιεικέστερη από την παρ. 7.4.6 της Υ.Α. 79184/1957/6-11-1996 που ίσχυε κατά το χρόνο διάπραξης της παρατυπίας (2004) και προέβλεπε ότι, σε περίπτωση που η διαπιστωθείσα επιπλέον έκταση είναι μεγαλύτερη κατά 20% της δηλωθείσας, τότε ο παραβάτης αποβάλλεται του προγράμματος δια παντός. Επίσης, η εν λόγω διάταξη του άρθρου 19 δεν μεταβάλλει κατ'ουσία τις συνέπειες των επιβαλλομένων κυρώσεων με το άρθρο 19 παρ. 2 εδ. γ' περ. ββ', της ΚΥΑ 239591/2009 που ίσχυε κατά το χρόνο τροποποίησης της συμβάσεως (1-3-2011), οπότε και οριστικοποιήθηκε η ακριβής μείωση του μεγέθους της εκτάσεως που είχε ενταχθεί στο πρόγραμμα και κατέστη δυνατός ο υπολογισμός της ποινής.

Ε. ΑΠΑΝΤΗΣΗ

59. Σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω εκτεθέντα, κατά την ομόφωνη γνώμη των μελών του Δ' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., στα τεθέντα ερωτήματα προσήκουν οι ακόλουθες απαντήσεις :

α) Στο πρώτο ερώτημα, ότι ο Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., ως οργανισμός πληρωμών, υποχρεούται να μην προχωρήσει σε έγκριση πληρωμής του δικαιούχου για το επίμαχο έτος εφαρμογής 2004, λόγω παραγραφής της σχετικής αξιώσεως του δικαιούχου.

β) Στο δεύτερο ερώτημα παρέλκει η απάντηση δεδομένης της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα.

γ) Στο τρίτο και τέταρτο ερώτημα που πρέπει να απαντηθούν από κοινού, η απάντηση που προσήκει είναι ότι :

ι. Από το συνδυασμό των παρ. 13-14 της συμβάσεως και των διατάξεων του άρθρου 19 παρ. 2 εδ. γ' περ. ββ της ΚΥΑ 239591/2009, που ίσχυαν κατά το χρόνο τροποποίησης της συμβάσεως (1-3-2011), προκύπτει ότι προβλεπόταν η επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση μείωσης μεγέθους της ενταχθείσας εκτάσεως, μετά από την πραγματοποίηση ελέγχων. Μεταγενέστερα, προβλέφθηκε ρητά με τις διατάξεις του άρθρου 14, παρ. εδ. β' της Κ.Υ.Α. 079833/2011 ότι, τροποποίηση της συμβάσεως από τον φορέα υλοποίησης, ως αποτέλεσμα της πραγματοποίησης ελέγχων, πραγματοποιείται μετά την επιβολή κυρώσεων.

ii. Για την εφαρμογή των κυρώσεων, εφαρμοστέα είναι η διάταξη του άρθρου 19 παρ. 2 εδ. δ' της ΚΥΑ 079833/2011, όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του ενδεκάτου άρθρου παρ. 1 εδ. γ' της ΚΥΑ 1683/109963/2013 και ήδη ισχύει, η οποία, σε κάθε περίπτωση, αφ'ενός μεν είναι επιεικέστερη από τις διατάξεις της παρ. 7.4.6 της Υ.Α. 79184/1957/6-11-1996 που ίσχυε τόσο κατά το χρόνο διάπραξης όσο και κατά το χρόνο διαπίστωσης της παρατυπίας (2003, 2004), αφ'ετέρου δε δεν μεταβάλλει κατ'ουσία τις συνέπειες των επιβαλλομένων κυρώσεων με τις διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 2 εδ. γ' περ. ββ', της ΚΥΑ 239591/2009 που ίσχυαν κατά το χρόνο τροποποίησης της συμβάσεως (1-3-2011), οπότε και οριστικοποιήθηκε η ακριβής μείωση του μεγέθους της εκτάσεως που είχε ενταχθεί στο πρόγραμμα και κατέστη δυνατός ο υπολογισμός της ποινής.

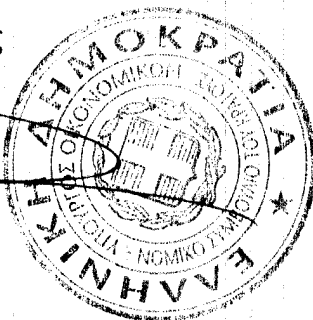
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 5 - 11 - 2014

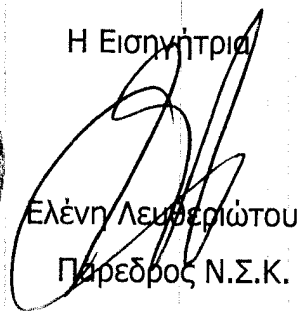
Η Πρόεδρος του Τμήματος

Χρυσάφουλα Αυγερινού
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Ελένη Λευθεριώτου
Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.